

Dans
prijzen

**Juryrapport
Dansprijzen
Seizoen 2024-2025**

Voorwoord van de Dansjury

In het seizoen 2024-2025 zette een aantal trends in de dans zich door. Bijna allemaal vloeien die voort uit één overkoepelende beweging: het ter discussie stellen van hiërarchische systemen.

De jury zag het afgelopen seizoen dans waarin hiërarchie werd bevraagd en aan de kant geschoven – getuige de overtuigende ensemblestukken bij onder meer het Nederlands Dans Theater, zoals *Into the Hairy* van choreograaf Sharon Eyal en haar gezelschap S-E-D en *Ties Unseen* van Christos Papadopoulos. Het leidt tot dans waarin de individuele dansers haast telepathisch met elkaar verbonden lijken als in een zwerm vogels of een school vissen. Het past in een trend waarin groepen organisch en vloeiend bewegen, met nauwelijks individuele uitbraken of afsplitsingen in duetten, trio's of andere kleinere eenheden.

Dit afbreken van hiërarchieën sluit aan op het idee dat alles met elkaar verbonden is. De mens wordt in deze richting binnen de dans getoond als onderdeel van een ecosysteem waarin al wat leeft op onze planeet, elkaar nodig heeft. Nicole Beutler Projects maakte een totaalkunstwerk waarin de rat de staat van de wereld belichaamt. Duda Paiva maakte met harpiste Lavinia Meier Animalia Paradoxa, een ode aan dat wat leeft en niet goed binnen een systeem te classificeren is. Crystal Pite en Simon McBurney maakten hun trilogie *Figures in Extinction* af bij het Nederlands Dans Theater en kwamen uit bij de mens als stervende soort. Introdans eerde Krisztina de Châtel met een goed getimede herneming van haar *TYPHOON*, dat de mens toont die het opneemt tegen de wind.

De mens is ook niet langer het exclusieve wezen dat belichaamd wordt in de hedendaagse dans; zie het eerste deel van *Figures in Extinction*, maar ook de groep geiten in *GOATS* van Sarah Baltzinger en Isiah Wilson, door Scapino geselecteerd voor het programma *Origins*.

De onderlinge verbondenheid en het gevoel deel uit te maken van een groter geheel zoeken dansmakers ook met hun voorouders of voorgeschiedenissen. Verschillende dansmakers doen in hun dans onderzoek naar de wortels van hun bestaan in diaspora. In *JAH!* onderzocht Dalton Jansen de positie van Rastafari's in de westerse samenleving aan de hand van het verhaal van zijn vader. Andere tot de verbeelding sprekende voorbeelden waren te zien in het werk van Cheroney Pelupessy, Melissa Diktas en Roshanak Morrowatian. Vanuit zijn Turkse achtergrond incorporeert Rutkay Özpınar invloeden van dans uit Turkije in zijn vorm van hedendaagse dans, afgelopen seizoen kort te zien in *Dark Matter* bij Het Nationale Ballet. Dankzij de verscheidenheid aan culturele achtergronden van makers wordt de dans verrijkt met verhalen of lichaamstalen die lang uit het licht gehouden zijn.

Andere benaderingen van systemen en categorieën brengen veelvormige crossovers voort van verschillende dansstijlen en van disciplines. Een aantal hedendaagse dansgezelschappen staat bekend om hun gedurfde mix van disciplines; zo nam ISH naast hiphop en street de discipline circus onder de loep in *Hiphop Circus* en NITE/Club Guy&Roni pakten groots uit in de grote zaal met *FAITH* met hedendaagse dans en een live gespeelde nieuwe muziekcompositie. Choreografe Kalpana Raghuraman trad niet alleen aan als creative associate bij Het Nationale Ballet, ze maakte met Trust ook een voorstelling waarin Indiase dansvormen een dialoog aangaan met hedendaagse westerse dans. De dans haalde dit seizoen alles overhoop en toonde hoe het anders kan – maar het vertrouwen in het dansende lichaam blijft. En dat brengt ons als mensen verder.

Genomineerden voor de Zwaan voor de meest indrukwekkende dansprestatie

Evelien Jansen voor haar rol in *Tender Resistance* van Faizah Grootens

Evelien Jansen is een zeer bijzondere danseres, die zich oprecht en kwetsbaar opstelt op de dansvloer. Ze danst bewonderenswaardig nuchter en toch sleept ze je mee, zonder trucs of opsmuk en vertelt met haar lichaam verhalen over het zelf in deze tijd. De mensheid en de wereld ondergaan grote veranderingen. Identiteit en behoud van het zelf zijn daarin diep gevoelde vraagstukken, die ook frictie opleveren.

Jansen vangt het in een contrastrijke lichamelijkheid, waarin invloeden van hedendaagse dans met hier en daar een goed geplaatste beweging van de straat een nieuwe, eigen logica kennen. In haar partnerwerk ziet de jury hoe ze van één plus één drie weet te maken. Door dicht op de huid van de ander te blijven, werkt ze toe naar een versterkte vorm van samen zijn. Jansen blijft in haar bewegingen, gebaren en mimiek bij de kern van wie zij is en is daarmee een echte danser van vandaag. Met haar dans in het duet *Tender Resistance* van choreograaf Faizah Grootens heeft Evelien Jansen een grote indruk gemaakt op de jury.

Het ensemble van NDT 1 en S-E-D voor *Into the Hairy* bij het Nederlands Dans Theater in coproductie met Sharon Eyal Dance

Bij uitzondering nomineert de jury voor de meest indrukwekkende dansprestatie een ensemble. Want de 28-koppige dansersgroep, samengesteld uit NDT 1 plus de dansers van het Franse gezelschap S-E-D, levert met deze voorstelling een indrukwekkende, zinsbegoochelende collectieve prestatie. De grote groep houdt in Sharon Eyals *Into the Hairy* op ongelofelijke wijze gedurende vijftig minuten een haast onaardse onderlinge verbinding vast. Met hun door de grote zaal zinderende energie nemen deze gespannen, melancholische wezens hun publiek mee op een bevreedende dystopische reis.

De groep verlegt de definitie van het woord 'teamwork' indrukwekkend naar een haast telepathische vorm van samen bestaan. Danstechnisch vormt het stuk een uitdaging, met langdurig dansen op de bal van de voet in releve en gedetailleerd synchroon partnerwerk om een uit het lood geslagen wereld te creëren. Bovendien staan alle dansers gedurende het hele werk in het licht op de vloer – niemand krijgt ook maar een moment respijt. Daarbij staan de lichamen voortdurend op spanning. Elke aanraking stuurt een nerveuze trilling door de danserslichamen, die resoneert in de lichamen van het publiek, totdat iedereen in een staat van trillende ontvankelijkheid is gebracht. Van begin tot eind hield de verontrustende energie van de groep in dit werk de jury in een ongekend stevige greep.

Rafael Belinha voor zijn rol in *Goats* uit het programma *Origins* bij Scapino

Rafael Belinha, opgeleid in Portugal en afkomstig uit het Young Talents Program van Scapino, danst in *Goats* als stagiair, maar zijn prille danservaring weerhoudt hem er niet van om de show te stelen. Humor in dans is uitzonderlijk en complex. Het vraagt veel van dansers om het gewenste effect te bereiken zonder voorspelbaar of flauw te worden. Met zijn timing, expressie en bravoure is Belinha voor de jury de meest indrukwekkende geit van deze kudde.

Hij transformeert vanaf het eerste moment dat zijn hoofd zich nieuwsgierig opricht en valt compleet samen met zijn avontuurlijke dierlijke personage. Hij ageert en reageert volkomen in het hier en nu van de groep dansers én van de schouwburgzaal. Zo neemt hij zijn publiek mee de complexe wereld van de geitenkudde in, en zet ons aan het denken over de mensenwereld. Danstechnisch is hij snel, strak, explosief en lichtvoetig, met een speelse sprongkracht die past bij zijn rol. De jury vindt Rafael Belinha een opvallend complete jonge danser die op alle elementen van het dansersvak indruk maakt.

De Zwaan voor de meest indrukwekkende dansprestatie wordt toegekend aan het ensemble van *Into the Hairy* van het Nederlands Dans Theater in coproductie met Sharon Eyal Dance

Genomineerden voor de Zwaan voor de meest indrukwekkende dansproductie

***JAH!* van Dalton Jansen bij BlackBirds in coproductie met SDF, de Coproducers en Theater Rotterdam**

Met *JAH!* vertelt choreograaf Dalton Jansen indringend een persoonlijk verhaal over de ingewikkelde relatie met zijn vader én het verhaal van een groep zwarte mannen die te lang uit beeld is gebleven of gehouden. Het werk maakt met zes mannen en een kleine jongen met locks indrukwekkend voelbaar hoe het is om een Rastafari in een Westerse samenleving te zijn. *JAH!* ontmantelt stereotypen en toont de zachte kracht van deze zonen en vaders. De jury ziet dat elk van de performers daarbij zijn eigen individualiteit behoudt; ieder van hen wordt in alle eigenheid gezien en in het licht gezet.

Jansen en de mannen nemen in een aards en zacht dansidroom hun publiek mee op een emotioneel geladen reis. De cadans van die reis wordt mede vormgegeven door de sfeervolle muziek van Tom van Wee en een trefzekere voordracht van acteur Romano Haynes. Met groot gevoel voor vertelkracht plaatst Jansen deze journey in een indrukwekkende setting van Julian Maiwald met een grote zon en een vloer vol zwarte vlokken. Deze scenografie dompelt de kijker onder in een ander universum, waarin de zon symbool staat voor een goddelijke kracht en warmte, die ook in staat is de dingen tot as te verpulveren. Deze bijna trippy reis vloeit naadloos van het ene moment naar het volgende en maakte de jury hongerig naar meer.

***Raging Against Various Elements (R.A.V.E.)* van Connor Schumacher bij ARK/Connor Schumacher**

Choreograaf Connor Schumacher heeft de jury op vele manieren geraakt met *Raging Against Various Elements*. Het werk als geheel beweegt toe naar een grote vrolijke ontlading, terwijl onderweg in alle openheid een diep persoonlijk verdriet wordt gedeeld. Verdriet om het verlies van een zus en om als jong mens niet volledig te mogen zijn wie je bent. De troostende werking van een zelfgekozen familie van geestverwanten is volkomen helder.

De manier waarop Schumacher in en rondom de voorstelling met zijn publiek communiceert, met een expliciete uitnodiging aan de kijker om te bewegen, een stem te geven aan ervaringen in het moment en een 'come as you are'- policy is verfrissend en vernieuwend. Het stemt de jury zeer hoopvol dat Schumacher zo expliciet en bevrijdend deelt wat dans allemaal kan doen.

In het spel met de dansidiomen uit de jazzdans en clubscene ziet de jury een aanstekelijk plezier dat de overhand heeft over precisie – R.A.V.E. barst van het leven

en viert dat via het dansende lichaam in een close groep vrienden. Het bijna levende decor van Boris Acket en Elsemarijn Bruijs is daarbij een krachtige extra speler. Het zwarte doek dat mee ademt met de scènes en daardoor meer of minder ruimte creëert voor de dansers, kadert de dans ongekend treffend, zeker in combinatie met de bewegende, verwrongen spiegels. De jury was bijzonder getroffen door het duet tussen Connor Schumacher en Cain Wittenhaus. Uiteindelijk is het een doordachte optelsom van elementen die deze voorstelling zo indrukwekkend eigen en verbindend maakt.

***Ties Unseen* van Christos Papadopoulos bij het Nederlands Dans Theater (NDT 1)**

Choreograaf Christos Papadopoulos maakte een geweldig gedetailleerde en bedwelmende zwerm-choreografie in *Ties Unseen*, waarmee hij volgens de jury de opvattingen van wat een choreografie kan zijn, indrukwekkend heeft opgerekt. Papadopoulos ontwikkelt zijn specifieke vorm van ensembledans verrassend door. Bijna als in een droom zwermen de dansers van het Nederlands Dans Theater over het toneel, met een haast onmerkbare opbouw en zonder ooit volledig stil komen te staan.

Hun dans vertelt over de mens en diens onzichtbare onderlinge banden en over de menselijke verbinding met de planeet en de andere levende wezens. Papadopoulos' abstracte choreografie roept associaties op met wolken of ijsschotsen, zwermen vogels of een school vissen, waarin het leiderschap steeds wisselt en de onderlinge verhoudingen sterk zijn. Het associatieve karakter van de danstaal en de in gestaag tempo voortdwarrelende lichamen maken ruimte in het hoofd van de kijker voor zulke overdenkingen.

De dansers van NDT 1 voeren het werk subliem uit en geven Papadopoulos' dansidroom nog een extra impuls met hun grote precisie en collectieve lyrische kwaliteiten. De soundtrack van Jeph Vanger stuwt het werk verder op met een stuwend ritme en meanderende synthesizerklanken.

De Zwaan voor de meest indrukwekkende dansproductie wordt toegekend aan *Raging Against Various Elements* (R.A.V.E.) van Connor Schumacher

De Gouden Zwaan 2025 is door de gezamenlijke jury's toegekend aan Guy Weizman en Roni Haver van Club Guy & Roni en NITE

Guy Weizman en Roni Haver hebben in hun jarenlange samenwerking met lef en aanstekelijk artistiek plezier een compleet eigen stempel gedrukt op wat interdisciplinair werken is. Ze maken keer op keer indruk met hun vorm van gedanst 'totaaltheater XXL' met nieuw gecomponeerde livemuziek.

Daarbij versterken de beide kunstenaars elkaar nog steeds en vinden ze zichzelf telkens opnieuw uit, zonder de balans te verliezen tussen vernieuwing en zichzelf blijven. Dat vertaalt zich zowel in hun werk voor NITE als voor het dansgezelschap Club Guy & Roni. De beeldtaal is rijk en eigenzinnig, de danstaal divers en vol levensdrift, en de attitude richting publiek heel open. Het ensemble weet de veelheid uitstekend te dragen.

De thematiek van de reeks The Human Odyssey is actueel en urgent en wordt overtuigend gebracht. De nieuwe invalshoeken en interessante internationale partners die Guy & Roni met elk werk aan bod laten komen zorgen voor frisse en goed getimede accenten in een groeiend oeuvre. Meerstemmigheid en inclusiviteit zijn daarbij integraal onderdeel van hun maakpraktijk, en waren dat al voordat hier in het bredere veld veel aandacht voor kwam.

Tekenend voor de duurzaamheid van de vorm van maken van Weizman en Haver is dat meerdere dansers al jaren aan het gezelschap verbonden zijn en zich hier nog altijd kunnen doorontwikkelen. Het is weldadig om ook dansers op het toneel te zien die niet zo piepjong meer zijn; de gelaagdheid van een dansersperformance groeit en verrijkt zich met de jaren, laten zij zien.

Aan de andere kant van de carrièreladder geeft Club Guy & Roni / NITE ruimte, begeleiding en een podium aan nieuw talent met initiatieven als de Poetic Disasters Club en de CG&R Invites Tour. Zeker in hun vestigingsgebied in het Noorden van ons land zijn zij een belangrijke levensader voor de dans, maar evengoed zijn ze internationaal geliefd en geroemd. Deze winnaars van de Gouden Zwaan 2025 zijn een niet te missen artistieke kracht in het Nederlandse dansveld: Club Guy & Roni.

De VSCD Dansjury 2024-2025 bestaat uit:

Joery Wilbers (voorzitter), manager Rozet cultuurcentrum, Arnhem | **John Agesilas**, co-artistiek directeur Summer Dance Forever en Foundation Amsterdam Hiphop Center, docent AHK | **Wendy Lubberding**, journalist | **Mitchell-lee van Rooij**, oud-danser en marketing Korzo, Den Haag | **Julie Vegter**, programmeur dans Vondelpark Openluchttheater en redactieraad Julidans | **Lynn Bartels**, programmeur De Meervaart | **Dave Schwab**, hoofd programmering Theater Rotterdam

Nederlandse
Dansdagen

**VRIENDEN
LOTERIJ**
elke dag plezier